

Het Zondagochtend Concert

4 mei 2025 - Grote Zaal - 11.00 uur

Deutsche Kammerakademie Neuss am Rhein
Christoph Koncz, dirigent
Isabelle van Keulen, viool

Wolfgang Amadeus Mozart Ouverture uit 'Le nozze di Figaro', KV 492 (1786)
1756-1791

Wolfgang Amadeus Mozart Vioolconcert nr. 3 in G, KV 216 (1775)
Allegro
Adagio
Rondeau: Allegro

Felix Mendelssohn Symfonie nr. 4 in A, op. 90 'Italiaanse' (1833)
1809-1847
Allegro vivace
Andante con moto
Con moto moderato
Saltarello

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Saskia Voorbach, AVROTROS-presentator van Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/voorbach.**

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

25 mei - Grote Zaal

Bachs *Orkestsuite nr. 3* en Händels *Water Music*

7 sep - Grote Zaal

Openingsconcert met Saint-Saëns' romantische cello en Mendelssohn

14 sep - Kleine Zaal

Kleurrijke piano-ochtend met Alim Beisembayev

21 sep - Grote Zaal

Strauss' *Ein Heldenleben* en Brahms' *Altrapsodie* met Canellakis

De kaartverkoop voor het seizoen 2025-2026 is van start gegaan!
Bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

'Adel, fortuin, rang, invloed – wat is een mens toch trots op dat alles! Wat hebt u gedaan om zoveel voorrechten te verdienen? U hebt alleen de moeite genomen geboren te worden en dat is alles...'

Het is geen wonder dat dit soort teksten uit Beaumarchais' toneelstuk *Le mariage de Figaro* niet erg in de smaak vielen bij de achttiende-eeuwse Weense keizer Jozef II. Uiteindelijk gaf hij toch zijn toestemming aan zijn keizerlijke toneeldichter Lorenzo da Ponte en componist Wolfgang Amadeus Mozart om van dit toneelstuk een opera te maken. Ze haalden de scherpe politieke kantjes eraf, en de Weense première van *Le nozze di Figaro* op 1 mei 1786 werd een groot succes. In hetzelfde jaar kreeg Mozart nog meer bijval in Praag. 'Er wordt hier over niets anders gesproken, er wordt niets anders gespeeld, geblazen en gezongen dan *Figaro*.' De ouverture tot de opera kan goed als 'los' stuk worden uitgevoerd: er is geen duidelijk (thematisch) verband met de gebeurtenissen die erop volgen.

Hemel

Als uitvoerend musicus maakte Mozart vooral furore als pianist, maar volgens vader Leopold – een beroemd viool-pedagoog – kon Wolfgang ook

uitstekend overweg met de viool.

'Wanneer je er eer in zou stellen en met *Figur, Herzhaftigkeit und Geist* zou spelen, dan zou je de eerste violist van Europa zijn!', liet hij zijn zoon weten.

In totaal schreef Mozart vijf vioolconcerten; de meeste ontstonden in 1775. In nummer drie, het *Vioolconcert in G*, KV 216 toont de componist zich al een verrassend volleerd meester. In het eerste deel komt hij met een volwaardige dialoog tussen solist en orkest. Het langzame deel, waarin de strijkers 'met demper' spelen, is een prachtige aria, die – volgens Albert Einstein – 'uit de hemel is gevallen'. Het levendige rondo is doorspekt met humor. De solist van vanmorgen, de Nederlandse Isabelle van Keulen, voegt zich bij een vooraanstaand ensemble uit Neuss, onder de bezielende leiding van de jonge Oostenrijkse chef-dirigent Christoph Koncz.

Kattengejammer

Rond zijn twintigste had Felix Mendelssohn al flink naam gemaakt in de muziekwereld. Als componist had hij vooral hoge ogen gegooit met zijn ouverture *Ein Sommernachtstraum* en als dirigent met de uitvoering van Bachs vergeten *Matthäus-Passion*. In 1829 besloot de getalenteerde jongeling zijn blik te verruimen en in het buitenland

contacten te leggen. Zijn eerste reis bracht hem naar Engeland en Schotland, waar hij inspiratie opdeed voor zijn 'Schotse symfonie' en de *Hebriden-ouverture*. Een jaar later vinden we hem in Italië. Over de musici daar was hij niet te spreken: orkesten lieten volgens hem 'kattengejammer' horen en koorzangers klonken als 'standwerkers op de jaarmarkt'.

Toch vermaakte de jonge componist zich prima: 'Waarom zou Italië tegenwoordig ook met alle geweld het land van de kunst moeten zijn, terwijl 't het land is van natuur?' In Rome en Napels begon hij aan 'het vrolijkste stuk' dat hij – naar eigen zeggen – tot dan toe had gecomponeerd: de *Vierde symfonie in A*, op. 90, die hij zelf de 'Italiaanse symfonie' doopte. Terug in Berlijn voltooide hij het werk, nadat hij een opdracht had gekregen van de Londense Philharmonic Society. Hoewel de première in 1833 onder leiding van de componist een groot succes werd, bleef Mendelssohn zelf kritisch en schaafde hij er af en toe aan verder.

Italiaans

De symfonie, die tijdens Mendelssohns leven niet werd uitgegeven, is nu bekend in verschillende versies. De vrolijke, lichte, 'Italiaanse' toon horen we vooral

terug in het openingsdeel en de finale. Dat slotdeel is een energieke en bruisende dans, een saltarello, waarvan materiaal waarschijnlijk terug te voeren is op Napolitaanse volksmuziek. In het zangrijke tweede deel citeert Mendelssohn – wellicht als eerbetoon – een lied van zijn leraar Carl Friedrich Zelter, die in 1832 overleed. Het derde deel doet de tijd van het ouderwetse menuet herleven. In het middendeel ervan – zo stelt een van de recensenten – 'waant de luisteraar zich onder de "linden, beuken, eiken en dennen" waarnaar de jonge Mendelssohn in Italië terugverlangde en die hij "tienmaal mooier en schilderachtiger" vond dan alle "cypressen, mirte en lauriertwijgen"'.

Dirk Luijmes